

การแนะนำหนังสือ การวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือผ่าน Facebook เพื่อส่งเสริมการใช้ หนังสือของห้องสมุดมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษาหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Posting Book Reviews on Facebook to Promote University Library Circulation : A Case Study of the Thammasat University Library

เฉลิมพล แสงโชติ, กนิษฐา ดอนสกุล, พิมพ์พาขวัญ ธนนพฤทธิ์

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Sangchot@tu.ac.th

Kanitkul@tu.ac.th

Tphim123@tu.ac.th

บทคัดย่อ

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดมี 2 ประเภท คือ วัสดุตีพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค และจุลสาร ส่วนวัสดุไมตีพิมพ์ ได้แก่ สื่อทัศนวัสดุ วัสดุย่อส่วน และวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประเภทของทรัพยากรที่เป็นทรัพยากรหลักของห้องสมุด คือ หนังสือ ในปัจจุบัน การจัดสรรทรัพยากรสารสนเทศอยู่ภายใต้งบประมาณที่จำกัด ดังนั้น เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสิ่งพิมพ์ให้คุ้มค่ากับการจัดหา และเพิ่มสถิติการยืมทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ให้มากขึ้น หอสมุดฯ จึงได้ริเริ่มโครงการส่งเสริมการอ่าน โดยการเขียนแนะนำหนังสือของห้องสมุด ผ่านเพจ Facebook ในชื่อ “Bully and the Books” ขั้นตอนการดำเนินการเริ่มจากการคัดเลือกหนังสือที่มีสถิติการยืมน้อย หรือหนังสือที่บรรณารักษ์ต้องการแนะนำ มาเขียนแนะนำ พิสูจน์อักษร จัดทำภาพโปรโมตประกอบการเขียนแนะนำหนังสือ โพสต์ผ่าน Facebook จากนั้นทำการเปรียบเทียบสถิติการยืมหนังสือก่อนและหลังการเขียนแนะนำหนังสือ ซึ่งพบว่า การเขียนแนะนำหนังสือผ่านเพจเฟซบุ๊ก ไม่สามารถสรุปได้ว่ามีผลต่อสถิติการยืม การจอง และการใช้หนังสือภายในหอสมุดฯ แต่เป็นหนึ่งช่องทางในการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด วิเคราะห์ และการเขียน ของบรรณารักษ์ที่จัดทำโครงการ

คำสำคัญ: การแนะนำหนังสือ, สถิติการยืม, เพจเฟซบุ๊ก, การส่งเสริมการอ่าน

ABSTRACT

Thammasat University Library is the main unit to support Thammasat University's teaching and learning systems because the library is the center of knowledge. The Information

resources of the library are generally split into two types: first is publication materials which are books, journals, magazines, newspapers, clippings, and booklets and another one is unpublished materials which are audiovisual materials, miniature materials, and electronic materials. However, the primary resource of the library are books but the procurement of books is under limited budgets. Therefore, the library has invented a project to promote reading statistics of the book. To use the existing books for the most worthwhile, this research offers a way to enhance borrowing statistics for the low borrowing statistic books by writing a review of the book and publish on Facebook's page name "Bully and the Books". Process of reviewing books start by selecting the books that have low borrowing statistics or the book that librarians would like to present, then write briefly review, proofread, create an illustration for posting on Facebook. After that, retrieve a borrowing statistic of the reviewed books to compare the statistic before and after review. Circulation statistics do not indicate that posting book reviews on Facebook promotes library circulation. Yet it does improve project librarian skills in reading, writing, and critical thinking.

Keyword: Book reviews, Borrowing statistic, Facebook page, Promote reading

บทนำ

การอ่านเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างหนึ่งในชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่มนุษย์รู้จักการใช้ตัวอักษร ซึ่งการอ่านเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้ดวงตา นอกเหนือจากการฟังด้วยหู ชิมรสด้วยลิ้น และรับรู้ความรู้สึกด้วยการสัมผัส ดังที่ จีรวณณ์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ (2556, น. 1) กล่าวว่า “การอ่านคือพฤติกรรมการเรียนรู้ อย่างหนึ่งของมนุษย์ ใช้สายตาและสมองรับรู้ความหมาย รวมถึงความเข้าใจจากสิ่งที่อ่าน” ในอดีตการอ่านของคนไทยถูกจำกัดวงอยู่เฉพาะชนชั้นสูง หรือพระภิกษุ ผ่านทางสมุดข่อยใบลาน คนไทยทั่วไปได้รับความรู้หรือความบันเทิงจากการฟังพระเทศน์ หรือชนชั้นสูงสั่งสอน เล่าให้ฟัง มากกว่าการอ่าน (วันชัย ต้นติวิทยพิทักษ์, 2551) แต่จากการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง ในปีพุทธศักราช 2475 มีการขยายโอกาสทางการศึกษาทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งทำให้หนังสือได้กระจายแพร่หลายออกไปสู่คนมากขึ้นเพราะนอกจากการเรียนรู้จากครูอาจารย์แล้วการอ่านยังเป็นทักษะสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง (self-directed learning) คือ เป็นการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากความอยากรู้ของตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องมีการวางแผนหรือคัดเลือกวิธีการ หรือเครื่องมือ เพื่อที่จะได้ความรู้นั้นด้วยตัวเอง เพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การสร้างจินตนาการ นอกเหนือจากนั้น คือ ส่งเสริมให้สมองทำงานอย่างเป็นระบบ มีสมาธิจดจ่อขณะที่อ่านและสามารถวินิจฉัยเนื้อหาสาระที่อ่านได้อย่างลึกซึ้ง การอ่านหนังสือ หรือคู่มือบางเล่มสามารถนำไปประกอบอาชีพ หรือปฏิบัติได้จริง ซึ่งก็จะมีผลดีตามมาอีกด้วย ซึ่งสถานที่ที่รวบรวมทรัพยากรประเภทหนังสือจึงหนีไม่พ้นห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมหนังสือ และความรู้ต่าง ๆ ไว้อย่างมากมาย และประชาชนสามารถเข้าถึงห้องสมุดได้ง่ายอีกด้วย

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ การสอน และการวิจัยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ใช้บริการห้องสมุด ประกอบไปด้วยคณาจารย์ นักศึกษา บุคลากร และประชาชนทั่วไป ด้วยทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการกว่า 2,000,000 รายการ ซึ่งในจำนวนนี้เป็น

ทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์มากกว่า 1,243,419 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมด ดังนั้นจึงถือเป็นทรัพยากรหลักของหอสมุดฯ ซึ่งหากเปรียบเทียบสถิติการยืมในปี พุทธศักราช 2560 พบว่า การยืมหนังสือของหอสมุดฯ อยู่ที่ 23,8782 ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนทรัพยากรที่มีอยู่ 1,243,419 รายการ พบว่า อัตราส่วนการยืมทรัพยากรประเภทสิ่งพิมพ์อยู่ที่ 1 ต่อ 6

ดังนั้น เพื่อสนับสนุนการใช้ทรัพยากรประเภทหนังสือ หอสมุดฯ จึงมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ทรัพยากรประเภทหนังสือหลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็น การจัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหอสมุดฯ และนักศึกษา ซึ่งจะมีการแนะนำหนังสือ และบริการต่าง ๆ ของหอสมุดฯ รวมถึงการใช้สังคมออนไลน์ (Social media) คือ การรวมตัวกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในรูปของกลุ่มคนรูปแบบหนึ่ง ที่ปรากฏเกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ที่เรียกว่าชุมชนออนไลน์ ทำให้ผู้คนสามารถทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกันและเชื่อมโยงกันในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยมีการขยายตัวผ่านการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นเครือข่าย เช่น เว็บไซต์ Facebook YouTube Twitter เป็นต้น (แก้วสุกใส ระวี และจุสปาโล ชัยรัตน์, 2556) ซึ่งหอสมุดฯ ได้นำมาปรับใช้ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของหอสมุดฯ เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีมีคุณภาพดีขึ้น และราคาถูกลง ทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้เพียงปลายนิ้วสัมผัส เทคโนโลยีเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของผู้ใช้บริการห้องสมุดเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีสังคมออนไลน์ซึ่งส่งผลไปถึงพฤติกรรมกรรมการอ่านด้วย โดยผู้คนในยุคปัจจุบันหันมาอ่านข่าวสาร เรื่องราวต่าง ๆ ผ่านโซเชียลมีเดียมากขึ้น สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จึงได้รับผลกระทบจากการพัฒนาของดิจิทัล หรือที่เราเรียกว่า Digital disruption อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หอสมุดฯ จึงนำเอาเทคโนโลยีดังกล่าวเข้ามาประยุกต์ใช้ในการนำเสนอทรัพยากรสารสนเทศที่หอสมุดฯ มีอยู่ โดยเฉพาะทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ เพื่อนำเสนอและสนับสนุนการอ่าน โดยผู้ศึกษาได้จัดทำโครงการแนะนำหนังสือผ่านเพจ Facebook ในชื่อเพจ Builty and the Books ขึ้นมาเพื่อต้องการศึกษาว่าการเขียนแนะนำหนังสือผ่านเพจเฟซบุ๊ก มีผลกระทบต่อสถิติการยืม การจอง และการใช้หนังสือภายในหอสมุดฯ มากน้อยเพียงใด และเพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเขียนแนะนำหนังสือของบรรณารักษ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของการแนะนำหนังสือบนเพจ Facebook ที่มีต่อการยืม การจองและการใช้ภายในห้องสมุด โดยศึกษาจากสถิติการยืม การจองและการใช้ภายในห้องสมุด
2. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเขียนแนะนำหนังสือของบรรณารักษ์ที่เป็นคณะทำงานในโครงการ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

โครงการส่งเสริมการอ่านโดยการแนะนำหนังสือ และวิเคราะห์หนังสือของห้องสมุดผ่านทางโซเชียลมีเดีย ริเริ่มมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2562 โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดตั้งคณะทำงานบรรณารักษ์สำหรับการแนะนำหนังสือ และวิเคราะห์หนังสือโดยเป็นบรรณารักษ์ที่มาจากหลายหน่วยงานของหอสมุดฯ
2. กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกหนังสือที่จะนำมาเขียนแนะนำ และวิเคราะห์ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- เป็นหนังสือที่อยู่ในหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เป็นหนังสือที่มีสถิติการยืมน้อยและหนังสือมีความน่าสนใจ
- เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาอยู่ในความสนใจของสังคม หรือมีเนื้อหาที่กำลังเป็นกระแส
- เป็นหนังสือที่บรรณารักษ์เห็นว่ามีความประโยชน์กับผู้รับบริการ
- เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ และช่วยให้ผู้อ่านได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- เป็นหนังสือที่สร้างแรงบันดาลใจ หรือส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
- เป็นหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน

3. กำหนดรูปแบบการเขียนแนะนำหนังสือ โดยมีหัวข้อสำคัญ ดังนี้

- คำโปรย
- เนื้อหาของหนังสือที่เขียนแนะนำ และทำการวิเคราะห์
- ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ผู้เขียนแนะนำ
- บรรณานุกรม

โดยมีความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ A4

คำโปรย	
เนื้อหา	
สรุป	
ชื่อหนังสือ	
ผู้แต่ง	
ตำแหน่งตัวเล่ม	

ภาพที่ 1 แบบฟอร์มการเขียนแนะนำหนังสือ สำหรับการเขียนแนะนำ และวิเคราะห์หนังสือผ่านเพจ Facebook

4. บรรณารักษ์อ่านหนังสือเล่มที่ต้องการที่จะเขียนแนะนำและวิเคราะห์หนังสือ ตามรูปแบบที่กำหนดไว้ข้างต้น
5. ตรวจสอบความถูกต้องของบทความที่เขียนแนะนำและวิเคราะห์หนังสือ รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคณะทำงาน
6. คณะทำงานถ่ายรูปหน้าปกหรือนำรูปหน้าปกจากอินเทอร์เน็ตมาตกแต่งให้มีความน่าสนใจ หลังจากนั้นจึงทำการอัปโหลดในเพจ Builty and the Books

7. เก็บสถิติการยืม การจองและการใช้ภายในห้องสมุดของหนังสือที่นำมาแนะนำทุกเล่ม หลังจากที้อัปโหลดลงในเพจ Builty and the Books เป็นระยะเวลา 1 เดือน

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และการนำไปใช้ประโยชน์

สรุปผล

จากการแนะนำและวิเคราะห์หนังสือ โดยคณะทำงานฯ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ กุมภาพันธ์ - สิงหาคม 2562 มีผลการดำเนินงานดังนี้

ตารางที่ 1 ประเภทหนังสือที่แนะนำและวิเคราะห์

ประเภทหนังสือที่แนะนำและวิเคราะห์	จำนวนเล่ม	ร้อยละ
หนังสือทั่วไป	29 เล่ม	43
นวนิยาย/เรื่องสั้น	39 เล่ม	57
รวม	68 เล่ม	100

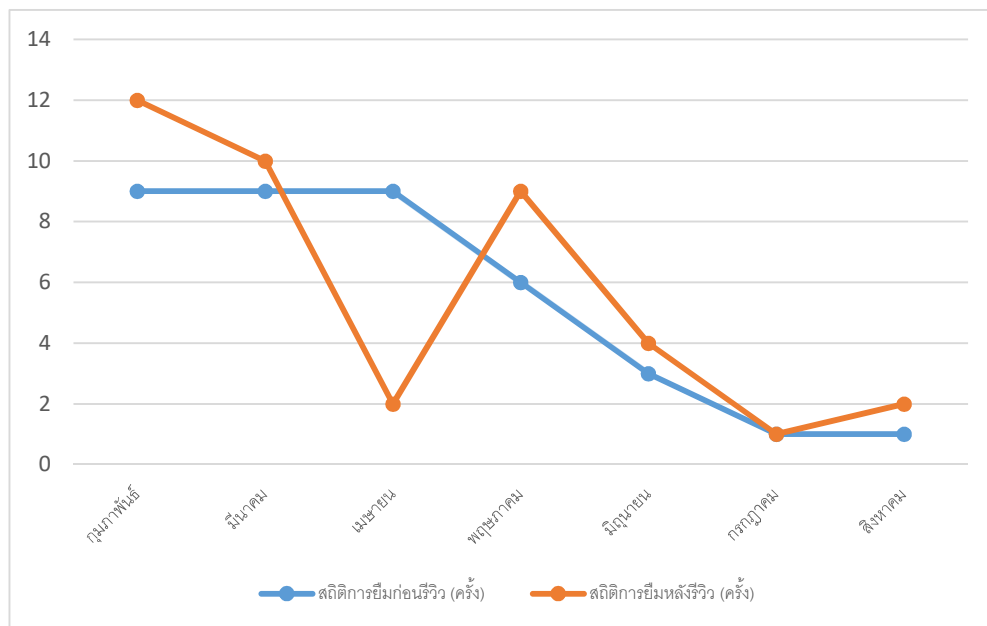
จากตารางที่ 1 พบว่า มีจำนวนหนังสือที่นำมาแนะนำในเพจ Builty and the Books จำนวน 68 เล่ม (ข้อมูลเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2562) โดยแบ่งเป็นหนังสือภาษาไทยทั้งหมด แบ่งเป็นหนังสือทั่วไป จำนวน 29 เล่ม คิดเป็น ร้อยละ 43 ของจำนวนหนังสือที่นำมาเขียนแนะนำทั้งหมด และหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น จำนวน 39 เล่ม คิดเป็น ร้อยละ 57 ของจำนวนหนังสือที่นำมาเขียนแนะนำทั้งหมด

ตารางที่ 2 สถิติการยืมหนังสือ ก่อน - หลัง การแนะนำและวิเคราะห์หนังสือผ่านเพจ Facebook (กุมภาพันธ์ - สิงหาคม พ.ศ.2562)

เดือน	ก่อนแนะนำหนังสือ (ครั้ง)	หลังแนะนำหนังสือ (ครั้ง)
กุมภาพันธ์	9	12
มีนาคม	9	10
เมษายน	9	2
พฤษภาคม	6	9
มิถุนายน	3	4
กรกฎาคม	1	1
สิงหาคม	1	2
รวม	38	40

จากตารางที่ 2 สถิติการยืมหนังสือก่อน - หลังการแนะนำหนังสือ พบว่า สถิติการยืมหลังแนะนำหนังสือ เมื่อเทียบกับสถิติการยืมก่อนแนะนำหนังสือมีจำนวนเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง คือ สถิติในเดือนมีนาคม มิถุนายน และ

สิงหาคม สถิติการยืมหลังการแนะนำหนังสือมีจำนวนเพิ่มขึ้น 2 ครั้ง คือ เดือนพฤษภาคม และสถิติการยืมหลังการแนะนำหนังสือมีจำนวนเพิ่มขึ้น 3 ครั้ง คือ สถิติในเดือนกุมภาพันธ์ มีเพียงเดือนเมษายน ที่มีสถิติการยืมก่อนแนะนำหนังสือ มีจำนวนมากกว่าสถิติการยืมหลังแนะนำหนังสือ คือ จำนวน 9 ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบสถิติทั้งหมดของการยืมหนังสือก่อน และหลังแนะนำหนังสือ พบว่า จำนวนการยืมหลังการแนะนำมีมากกว่าก่อนแนะนำหนังสือ 2 ครั้ง

ภาพที่ 2 เปรียบเทียบการยืมก่อน - หลัง การแนะนำและวิเคราะห์หนังสือผ่านเพจ Facebook

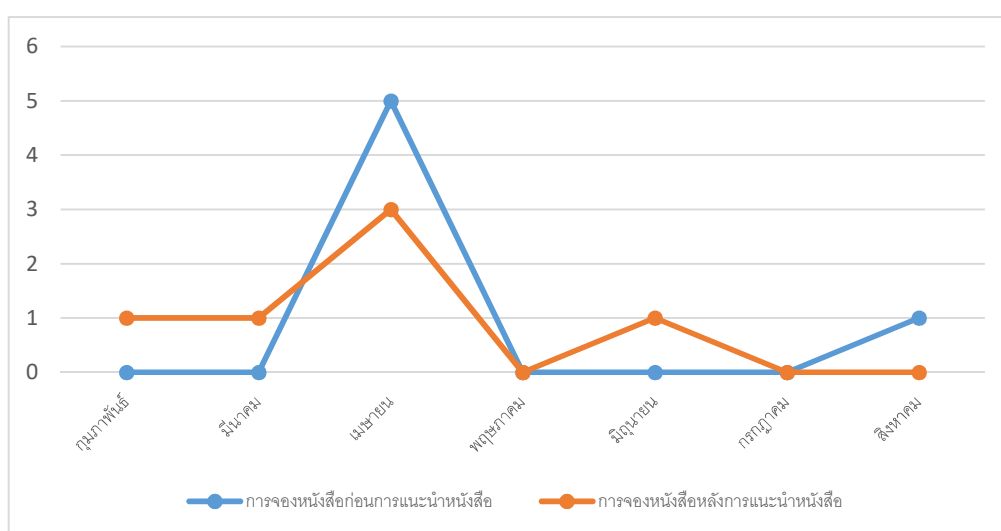

ภาพที่ 3 ภาพตัวอย่างโพสต์แนะนำและวิเคราะห์หนังสือผ่านเพจ Facebook เรื่อง หนังสือ-เก้า-แปด-สี่ ของ จอร์จ ออเวล ที่มีสถิติการยืมสูงสุด คือ จำนวน 15 ครั้ง

ตารางที่ 3 สถิติการจองหนังสือ ก่อน - หลัง การแนะนำและวิเคราะห์หนังสือผ่านเพจ Facebook
(กุมภาพันธ์-สิงหาคม ปี 2562)

เดือน	ก่อนการแนะนำหนังสือ (ครั้ง)	หลังการแนะนำหนังสือ (ครั้ง)
กุมภาพันธ์	0	1
มีนาคม	0	1
เมษายน	5	3
พฤษภาคม	0	0
มิถุนายน	0	1
กรกฎาคม	0	0
สิงหาคม	1	0
รวม	6	6

จากตารางที่ 3 สถิติการจองหนังสือก่อน - หลังการแนะนำหนังสือ กุมภาพันธ์ - สิงหาคม พ.ศ. 2562 พบว่ามีจำนวนการจองหนังสือที่นำมาแนะนำเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง 3 เดือน คือ เดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม และ มิถุนายน ส่วนเดือนที่ไม่มีสถิติการจองเพิ่มขึ้น มี 2 เดือน คือ เดือนพฤษภาคม และกรกฎาคม ส่วนเดือนที่มีสถิติการจองลดลง คือ เดือนเมษายน ลดลงก่อนการแนะนำหนังสือ จาก 5 ครั้ง เป็น 3 ครั้ง และเดือนสิงหาคม ลดลงจาก 1 ครั้ง เป็น 0 ครั้ง และเมื่อเปรียบเทียบสถิติการจองหนังสือก่อน - หลังทั้งหมด พบว่า มีสถิติการจองหนังสือเท่ากัน คือ จำนวน 6 ครั้ง

ภาพที่ 4 กราฟเปรียบเทียบการจองก่อน - หลัง การแนะนำและวิเคราะห์หนังสือผ่านเพจ Facebook

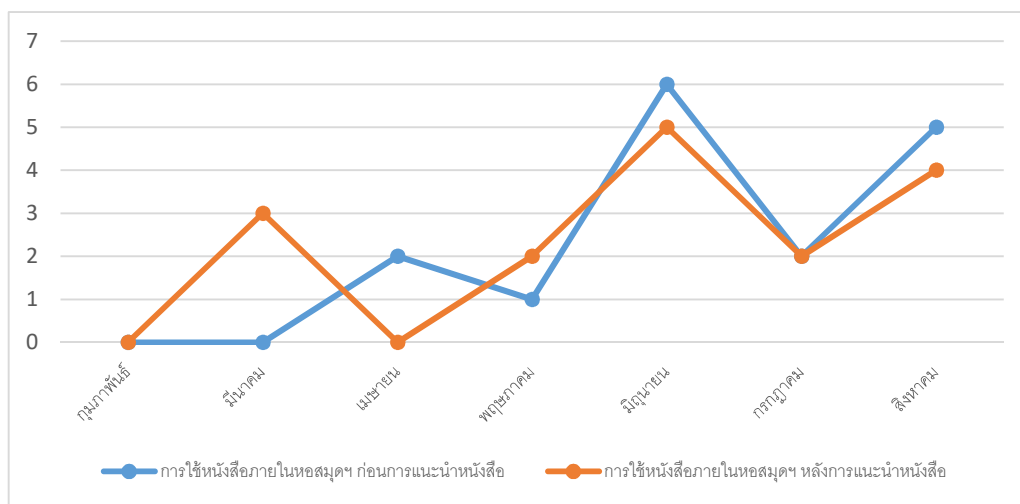
ภาพที่ 5 ภาพตัวอย่างโพสต์แนะนำและวิเคราะห์หนังสือผ่านเพจ Facebook เรื่อง เราทุกคนล้วนมีร้านเวทมนตร์อยู่ในใจ (Into the magic shop) ของ เจมส์ อาร์ โดตี้ ที่มีสถิติการจองสูงสุด คือ จำนวน 6 ครั้ง

ตารางที่ 4 สถิติการใช้หนังสือภายในหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (In-house use) ที่แนะนำและวิเคราะห์ผ่านเพจ Facebook (กุมภาพันธ์-สิงหาคม พ.ศ. 2562)

เดือน	การใช้หนังสือภายในหอสมุดฯ ก่อนการแนะนำหนังสือ (ครั้ง)	การใช้หนังสือภายในหอสมุดฯ หลังการแนะนำหนังสือ (ครั้ง)
กุมภาพันธ์	0	0
มีนาคม	0	3
เมษายน	2	0
พฤษภาคม	1	2
มิถุนายน	6	5
กรกฎาคม	2	2
สิงหาคม	5	4
รวม	16	16

จากตารางที่ 4 สถิติการใช้หนังสือที่แนะนำและวิเคราะห์ภายในหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (In-house use) ภายในเดือนกุมภาพันธ์ - สิงหาคม 2562 พบว่า สถิติการใช้หนังสือภายในหอสมุดฯ (In-house use) ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นหลังจากการแนะนำ คือ เดือนมีนาคม พฤษภาคม โดยมีสถิติเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง และ 3 ครั้ง ตามลำดับ ส่วนสถิติการใช้หนังสือภายในหอสมุดฯ (In-house use) ที่มีจำนวนคงที่ คือ

เดือนกุมภาพันธ์ และสถิติการใช้หนังสือภายในหอสมุดฯ (In-house use) ที่มีจำนวนลดลง คือ เดือนเมษายน มิถุนายน และเดือนสิงหาคม โดยพบว่า มีจำนวนลดลง 2 ครั้ง และ 1 ครั้ง ตามตารางที่ 3 และเมื่อเปรียบเทียบสถิติทั้งหมด (กุมภาพันธ์ – สิงหาคม 2562) พบว่า สถิติการใช้หนังสือภายในหอสมุดฯ ก่อน - หลังแนะนำหนังสือหนังสือ มีจำนวนครั้งที่ คือ จำนวน 16 ครั้งเท่ากัน

ภาพที่ 6 กราฟเปรียบเทียบการใช้ภายในหอสมุดฯ ก่อน-หลัง การแนะนำและวิเคราะห์หนังสือผ่านเพจ Facebook

ภาพที่ 7 ภาพตัวอย่างโพสต์แนะนำและวิเคราะห์หนังสือผ่านเพจ Facebook เรื่อง ชิมเคี้ยว...แล้วได้ ของหลินอวี๋เหิงที่มีสถิติการใช้ภายในหอสมุดฯ สูงสุด คือจำนวน 2 ครั้ง

ตารางที่ 5 ทักษะคิดในการแนะนำและวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือของบรรณารักษ์

ทัศนคติก่อนและหลังการเขียน แนะนำและวิเคราะห์วิจารณ์ หนังสือ	ทัศนคติต่อผลงานเขียน แนะนำและวิเคราะห์ หนังสือของตนเอง	การพัฒนาทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ หลังจากได้เขียน แนะนำและวิเคราะห์หนังสือ	คำแนะนำสำหรับการเขียน แนะนำและวิเคราะห์ วิจารณ์หนังสือ
“ก่อนเขียนคิดว่าไม่น่ายาก เท่าไร” “หลังเขียนพบว่ายากกว่าที่คิด เพราะ การแนะนำหนังสือ ประกอบด้วยหลายปัจจัย ไม่ใช่ เพียงการเขียนเท่านั้น แต่มีการ จัดทำรูปประกอบต้องมีความ น่าสนใจ”	“ตอนนี้แค่เขียนบอกเล่า ความรู้สึก ต่อไปอยาก พัฒนาเป็นการเขียนในทาง วิเคราะห์วิจารณ์เชิงลึกใน มุมมองของตนเอง”	“ได้เพิ่มพูนทักษะในการเขียน เพื่อการสื่อสารกับผู้อ่าน ได้ อ่านและวิเคราะห์หนังสือ ซึ่ง ทุกครั้งที่อ่านจะได้แง่คิดแง่มุม อะไรใหม่ ๆ เพิ่มเติม ถึงแม้จะ อ่านหนังสือเล่มนั้นเป็นรอบที่ สามที่สี่แล้วก็ตาม แง่คิดดี ๆ ย่อมสามารถนำมาพัฒนา ตนเองได้เสมอ”	“เลือกเล่มที่ชอบ อ่านจับريب เขียนร่างไว้ก่อน แล้วค่อยมา แก้ภาษา ถ้าเขียนไปแก้ไป จะเสร็จช้า”
“ก่อนมาเขียน ตอนี่อ่าน หนังสือจบมันเป็นแค่ความคิด” “หลังเขียนเหมือนเราได้มาสรุป ความคิดนั้นและเรียบเรียงเป็น ภาษา”	“เหมือนเป็นการจดบันทึก หนังสือเล่มที่เราอ่านไว้ เพื่อ ในอนาคตเราจะมาอ่านมัน ซ้ำเพื่อจะดูว่าเรายังรู้สึกกับ หนังสือเล่มนั้นเหมือนเดิม ไหม”	“การเขียนแนะนำหนังสือช่วย ให้ฝึกเรียบเรียงความคิดให้เป็น ภาษาเขียน ให้ถ่ายทอด ความคิดให้คนอื่นได้”	“รู้สึกยินดีหากมีบรรณารักษ์ คนอื่น ๆ สนใจ เราจะได้นำ หนังสือที่มี เนื้อหา น่า ประทับใจออกมาสร้าง คุณค่าให้มันเพิ่มขึ้น”
“ก่อนเขียนคิดว่าง่าย” “หลังเขียนคิดว่าการเขียนให้ น่าสนใจและจุดใจคนมาอ่าน ยากกว่าที่คิด”	“ช่วงแรกๆเขียนยาวเกินไป มีแต่น้ำ หลัง ๆ จึงพยายาม ตัดส่วนที่สามารถตัดได้ หรือ รวมกับอีกประโยคที่เป็น เรื่องเดียวกันก็ทำให้งาน เขียนกระชับขึ้น”	“การเขียนแนะนำหนังสือช่วย ให้เราได้พัฒนาการคิด วิเคราะห์และสามารถบอกเล่า ให้คนอื่นเข้าใจในสิ่งที่เรา ต้องการสื่อสารได้ เพิ่มทักษะ ในการอ่านและจับใจความ สำคัญ”	“ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ให้ชัดเจนว่าเราจะเขียนเพื่อ ใคร” “และเลือกหนังสือให้ สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อต่อการเข้าถึง”
“ก่อนเขียนมีความรู้สึกกังวลว่า ที่เขียนไปจะมีคนอ่านไหม เพราะคนอื่น ๆ ก็คงมีหนังสือที่ ตัวเองชอบ” “หลังเขียน รู้สึกได้เปิดมุมมอง ใหม่ ๆ เพราะนอกจากเราจะได้ แบ่งปันให้คนอื่นแล้ว เรายัง ได้รับหนังสือดี ๆ กลับมาด้วย เช่นกัน”		“ช่วยพัฒนาด้านการเขียน การเรียบเรียงข้อมูล การอ่าน จับประเด็น วิเคราะห์เนื้อหา ใจความสำคัญของหนังสือ และถ่ายทอดออกมาผ่านการ เขียน โดยเขียนเป็นแนวสื่อ บันเทิง เชิญชวนให้น่าสนใจ”	

จากตารางที่ 5 เป็นผลการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ที่เขียนแนะนำและวิเคราะห์หนังสือ โดยให้สัมภาษณ์ไปในแนวทางเดียวกัน จึงคัดเลือกความคิดเห็นของบรรณารักษ์ที่ตรงกัน

อภิปรายผล

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 1 พบว่า คณะทำงานซึ่งเป็นบรรณารักษ์ของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลือกเขียนแนะนำและวิเคราะห์หนังสือประเภทนวนิยายมากกว่าหนังสือทั่วไป โดยคิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนหนังสือทั้งหมดที่นำมาแนะนำ ซึ่งอาจเป็นเพราะเบื้องต้นยังได้มีการกำหนดสัดส่วนของประเภทหนังสือที่จะคัดเลือกมาเขียนแนะนำไว้อย่างชัดเจน ทำให้คณะทำงานเลือกหนังสือที่สอดคล้องกับรสนิยมการอ่านของตนเองมาเขียนแนะนำ

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 2 3 และ 4 พบว่าสถิติการยืม สถิติการจอง และสถิติการใช้หนังสือภายในหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (In-house use) มีอัตราเพิ่มขึ้นและลดลงอย่างไม่คงที่ในแต่ละเดือน จึงทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่าการแนะนำหนังสือผ่านเฟซบุ๊ก ส่งผลต่อสถิติการยืม สถิติการจอง และสถิติการใช้งานภายในห้องสมุดของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งอาจมีสาเหตุจาก การสะกดชื่อเพจเฟซบุ๊กที่ไม่ถูกต้องตามหลักภาษาอังกฤษ ทำให้ค้นหายาก ผู้ติดตามในเพจเฟซบุ๊กนั้นส่วนมากอาจไม่ใช่ผู้ที่ชอบในการอ่านหนังสือ แต่ติดตามเพจเพราะต้องการร่วมกิจกรรมลุ้นรับของรางวัล ในส่วนของสถิติบางเดือนที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด เช่น เดือนเมษายน เกิดจากอยู่ในช่วงวันหยุดเทศกาล ห้องสมุดปิดให้บริการ ผู้ใช้จึงไม่สามารถใช้บริการได้ และเนื้อหาของหนังสือที่นำมาเขียนแนะนำ ไม่อยู่ในความสนใจของผู้ใช้บริการของหอสมุดฯ

จากตารางที่ 5 การสัมภาษณ์บรรณารักษ์ผู้เขียนแนะนำหนังสือ 4 หัวข้อ พบว่าข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ

1. ทักษะก่อนและหลังการเขียนแนะนำและวิเคราะห์หนังสือ

ก่อนการเขียนแนะนำและวิเคราะห์ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่จะคิดว่าง่าย ไม่น่ายาก แต่เมื่อได้ลองเขียนแนะนำหนังสือจริง ๆ แล้วนั้น ทำให้ทราบว่า การเขียนแนะนำหนังสือไม่ใช่เรื่องง่าย บรรณารักษ์ผู้เขียนจะต้องมีทักษะการอ่าน และการจับใจความที่ดี และสามารถสื่อสารออกมาในรูปแบบภาษาเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจได้

2. ทักษะต่อผลงานการเขียนแนะนำและวิเคราะห์หนังสือของตนเอง

บรรณารักษ์ส่วนใหญ่คิดว่าต้องการที่จะพัฒนาการเขียนแนะนำหนังสือของตนเองให้มากขึ้น ซึ่งต้องประกอบด้วยหลาย ๆ ทักษะ เช่น การอ่านจับใจความ การคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารในรูปแบบภาษาเขียน

3. การพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และการเขียนหลังจากได้เขียนแนะนำหนังสือ

หลังจากการเขียนแนะนำหนังสือ ทำให้บรรณารักษ์เพิ่มพูนทักษะในการเขียนเพื่อการสื่อสาร ได้อ่านและวิเคราะห์หนังสือ ได้ฝึกเรียบเรียงความคิดให้เป็นภาษา และยังได้ฝึกทักษะการเขียนเพื่อสร้างแรงจูงใจอีกด้วย

4. คำแนะนำจากบรรณารักษ์สำหรับการเขียนแนะนำและวิเคราะห์หนังสือ

การเลือกหนังสือที่จะนำมาเขียนแนะนำ ควรเป็นหนังสือที่ตนเองชอบ เพราะจะทำให้สามารถเขียนแนะนำออกมาได้ดี ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน และเลือกหนังสือให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย จะทำให้การเขียนแนะนำหนังสือ สามารถเข้าถึงผู้อ่านได้มากขึ้น

ซึ่งเหตุที่ข้อมูลการให้สัมภาษณ์เป็นไปในแนวทางเดียวกัน อาจเป็นเพราะคุณลักษณะของบรรณารักษ์ผู้เขียนมีความใกล้เคียงกันในด้านช่วงอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน นิสัย หรือรสนิยมต่อการอ่านหนังสือ ซึ่งหากต้องการข้อมูลที่ชี้ชัด จะต้องทำการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การเขียนแนะนำและวิเคราะห์หนังสือ ควรจะระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน และคัดเลือกหนังสือที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย จะทำให้สามารถดึงดูดผู้อ่านได้มากที่สุด
2. การเขียนแนะนำและวิเคราะห์หนังสือสามารถช่วยเพิ่มทักษะของบรรณารักษ์ในด้านการอ่านจับใจความ การคิด วิเคราะห์ และการสื่อสารกับผู้อ่านในรูปแบบการเขียน ดังนั้นหอสมุดฯ จึงควรส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากร โดยเฉพาะบรรณารักษ์ มีส่วนร่วมในการเขียนแนะนำหนังสือเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้จะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เขียนเองแล้ว ยังสามารถนำผลงานไปใช้ส่งเสริมการใช้หนังสือได้ต่อไปอีกด้วย

การนำไปใช้ประโยชน์

การนำไปใช้ประโยชน์สำหรับผู้บริหารหอสมุดฯ สามารถทราบผลการดำเนินงานการแนะนำและวิเคราะห์หนังสือผ่านเพจ Builty and the Books สามารถนำผลการศึกษาไปประเมินแผนงานและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป รวมถึง สามารถพิจารณาการนำเนื้อหาจากการเขียนแนะนำหนังสือนี้ ไปบันทึกลงในรายการบรรณานุกรมของหนังสือ เพื่อเพิ่มมูลค่าของหนังสือ และเป็นแนวทางในการจัดเก็บบรรณานิตยน์ให้คงอยู่ต่อไป ช่วยขยายโอกาสการเผยแพร่สาระดังกล่าวต่อผู้ใช้บริการได้มากขึ้น

ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือของหอสมุดได้มากขึ้นผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย (เพจเฟซบุ๊ก) และลดเวลาในการตัดสินใจเลือกอ่านหนังสือ เนื่องจากสามารถอ่านจากการเขียนแนะนำหนังสือที่แนะนำผ่านเพจ Builty and the Books ได้ นอกจากนี้ยังสามารถส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้รับบริการต้องการอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การเขียนแนะนำหนังสือ และวิเคราะห์หนังสือยังเป็นประโยชน์ต่อหอสมุดฯ ในด้านการเพิ่มสถิติการยืม การจอง และการใช้หนังสือภายในหอสมุดฯ ทำให้ได้บทวนทรัพยากรสารสนเทศที่มี และตระหนักถึงจุดแข็งของหอสมุดฯ และยังสามารถเพิ่มทักษะการอ่าน และการวิเคราะห์หนังสือของบรรณารักษ์ อีกทั้งยังได้ศึกษาถึงความสนใจของผู้รับบริการในปัจจุบัน เพื่อที่จะนำข้อมูลจากการศึกษามาพัฒนาในการทำงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

รายการอ้างอิง

- แก้วสุกใส ระวิ, และจุสปาโล ชัยรัตน์. (2556). *เครือข่ายสังคมออนไลน์ : กรณี เฟสบุ๊ก (Facebook) กับการพัฒนาผู้เรียน*. สืบค้น 15 กันยายน 2562, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/article/view/53802>
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์, และอัมพร ทองใบ. (2556). *การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วันชัย ตันติวิทยพิทักษ์. (2551). *วัฒนธรรมการอ่าน*. สืบค้น 15 กันยายน 2562, จาก <https://www.sarakadee.com/blog/oneton/?p=65>